

นอกจากการมีนโยบายที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติในระดับพื้นที่แล้ว บุคลากรยังเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญสำหรับการดำเนินงานโครงการอีกด้วย การดำเนินงานในพื้นที่จะประสบความสำเร็จ และดำเนินไปได้ด้วยดีนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรทั้ง 2 ภาคส่วน ได้แก่ บุคลากรในส่วนงานนโยบาย และทีมปฏิบัติงานภาคสนาม นอกจากนี้การผลักดันให้เป็นโครงสร้างทีมปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีภารกิจและบุคลากรที่ทำหน้าที่โดยเฉพาะ จะทำให้เกิดความยั่งยืนของภารกิจนี้ในอนาคต และเป็นแบบอย่างให้กับองค์กรอื่นที่จะใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินการ

ดังนั้น ในบทนี้จะกล่าวถึงโครงสร้างและบทบาทหน้าที่หลักของทีมปฏิบัติงานโครงการชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติและคณะกรรมการโครงการสนับสนุนการทำงานในระดับนโยบายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการทำงานของสำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย โดยเป็นการถอดบทเรียนจากโครงการการทำงานของทีมปฏิบัติงานโครงการฯ ใน 4 จังหวัดภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ได้แก่ ระนอง พังงา ตรัง และสตูล

โครงสร้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภาคสนาม

โครงสร้างการทำงานโครงการในระดับชุมชนนั้น ทีมปฏิบัติงานอาจประกอบไปด้วย หัวหน้าทีมปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ช่วยทีมปฏิบัติงาน ซึ่งแต่ละตำแหน่งจะมีคุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบหลักที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการทำงานของทีมปฏิบัติงานในภาคสนาม

1. หัวหน้าทีมปฏิบัติงาน

หัวหน้าทีมปฏิบัติงาน จะเป็นผู้รับผิดชอบหลักของงานโครงการชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ และแกนนำสำคัญในชุมชนเพื่อการวางแผนสำหรับการดำเนินงานโครงการ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบในเรื่องการบริหารจัดการโครงการอีกด้วย ดังนั้นหัวหน้าทีมปฏิบัติงานโครงการฯ จึงควรมีคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ ดังนี้

คุณสมบัติเบื้องต้น

- ♦ มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในชุมชน
- ♦ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการภัยพิบัติเบื้องต้น (Basic Disaster Management Course) และ/หรือหลักสูตรชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติขั้นพื้นฐาน (Basic CBDRR Course)
- ♦ มีประสบการณ์การดำเนินโครงการ ชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมาก่อน
- ♦ มีทักษะในการเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitation)
- ♦ มีความรู้เบื้องต้นในการบริหารจัดการโครงการ

บทบาทและความรับผิดชอบหลัก

- ♦ การประสานงาน (Coordination) หัวหน้าทีมปฏิบัติงาน จะเป็นผู้ประสานงานหลักกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานโครงการ รวมถึงการประสานงานในระดับชุมชนด้วย
- ♦ จัดทำรายงานภาคสนาม รายงานประจำเดือน รายงานประจำไตรมาส เพื่อนำเสนอหัวหน้าสายงาน หรือผู้บริหารของสำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์
- ♦ การอำนวยความสะดวก (Facilitation) สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในชุมชน
- ♦ บริหารจัดการโครงการและทีม (Project Management and Team Management) นอกจากการบริหารจัดการโครงการหัวหน้าทีมจะต้องรับผิดชอบแล้ว บทบาทหลักอีกประการหนึ่งของหัวหน้าทีมฯ คือการบริหารจัดการทีมของตนเองในการดำเนินงานโครงการ เพื่อความชัดเจนของบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนและเกิดการทำงานร่วมกัน

2. ผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานเป็นเสมือนผู้ช่วยของหัวหน้าทีมปฏิบัติงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบรับผิดชอบที่ชัดเจนในการดำเนินงานในชุมชน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ดำเนินงานหลัก โดยมีหัวหน้าทีมเป็นผู้สนับสนุนคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน มีดังนี้

คุณสมบัติเบื้องต้น

- ◆ มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในชุมชน
- ◆ ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดการภัยพิบัติเบื้องต้น (Basic Disaster Management Course) และ/หรือหลักสูตรชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติขั้นพื้นฐาน (Basic CBDRR Course)
- ◆ มีทักษะในการเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator)

บทบาทและความรับผิดชอบ

- ◆ การอำนวยความสะดวก (Facilitation) ในชุมชน ผู้ปฏิบัติงานจะมีบทบาทหลักในการนำกระบวนการให้กับชุมชน เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การประเมินความเสี่ยง การจัดตั้งคณะกรรมการโครงการ การจัดทำแผนชุมชนพร้อมรับมือภัยพิบัติ การซ้อมแผนโต๊ะ การซ้อมแผนตอบสนองต่อภาวะฉุกเฉิน เป็นต้น ซึ่งในการอำนวยความสะดวกนี้ควรได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าทีมด้วย
- ◆ ช่วยหัวหน้าทีมในการจัดทำรายงานภาคสนาม รายงานประจำเดือน รายงานประจำไตรมาส เพื่อนำเสนอหัวหน้าสายงานหรือผู้บริหารของสำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์
- ◆ จัดประชุม สัมมนา และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ

3. ผู้ช่วยทีมปฏิบัติงาน

ผู้ช่วยทีมปฏิบัติงาน มีหน้าที่สำคัญ ในการช่วยสนับสนุนการทำงานด้านธุรการ การบัญชี และสนับสนุนการดำเนินงานในชุมชนด้วย คุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยทีมปฏิบัติงาน มีดังนี้

คุณสมบัติเบื้องต้น

- ◆ มีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานในชุมชน
- ◆ มีความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ได้ดี
- ◆ มีความสามารถในเรื่องการบัญชี

บทบาทและความรับผิดชอบ

- ◆ จัดการเรื่องงานธุรการต่างๆ ของทีม เช่น การเดินทาง ที่พัก
- ◆ จัดทำรายงานด้านบัญชีค่าใช้จ่ายและงบประมาณของโครงการ
- ◆ ช่วยหัวหน้าทีมและผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานโครงการในชุมชน
- ◆ ช่วยจัดประชุม สัมมนา และกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ

คณะกรรมการโครงการสนับสนุนการทำงานในระดับนโยบาย (Committee)

นอกเหนือจากทีมปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินงานในระดับชุมชนนั้น ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงขอเสนอคณะกรรมการในระดับนโยบายซึ่งจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการทำงานในระดับชุมชนเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของสำนักงานบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ บทบาทของคณะกรรมการในระดับนโยบาย มีดังนี้

- ◆ เป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนความรู้เชิงวิชาการแก่ทีมปฏิบัติงาน (Technical Support) เช่น การถอดบทเรียนการดำเนินงาน เทคนิคการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ เป็นต้น
- ◆ เป็นผู้สนับสนุนและผลักดันในส่วนงานนโยบาย
- ◆ เป็นผู้ติดตามและ/หรือประเมินผลการดำเนินงานทั้งทีมปฏิบัติงานและการดำเนินโครงการ
- ◆ เป็นผู้ให้คำแนะนำในด้านการบริหารจัดการโครงการและการบริหารทีม เช่น การวางแผน การบริหารจัดการงบประมาณ เป็นต้น

เมื่อมีคณะทำงานทั้งสองส่วนคือ ทีมปฏิบัติงานในระดับชุมชน และคณะกรรมการโครงการที่ทำหน้าที่สนับสนุนการทำงานในระดับนโยบาย จะทำให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อทั้งชุมชนเป้าหมายและเจ้าหน้าที่อาสาสมัครชาวไทย นอกจากนี้ยังมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานโครงการ จะมีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

+ + + + + + + + + + + + + + +

